

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozantky:	Mgr. Kateřina Vrchotová Neumannová
Téma práce:	Majetkoprávní důsledky zániku manželství, srovnání v německém a českém právu
Rozsah práce:	135 stran
Datum odevzdání práce:	26. 05. 2020 (elektronická podoba)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Manželské majetkové právo je tradičním tématem občanského práva hmotného. Navzdory tomuto je téma aktuální. Aktuálnost daného tématu je dána zejména nabytím účinnosti občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. Nová právní úprava manželského majetkového práva v určitých oblastech na předchozí úprava navazuje, v jiných ohledech volí nový přístup. Srovnání s německou právní úpravou, tj. státem, se kterým Českou republiku pojí blízké kulturní a historické vazby, je nepochybně vhodné, a to i v kontextu rekodifikace českého soukromého práva. Téma lze s ohledem na tyto okolnosti hodnotit jako aktuální.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma je náročné z hlediska znalostí příslušných ustanovení občanského zákoníku ohledně právní úprava věcných a majetkových práv a rovněž i právní úpravy osob. Je možné rovněž vycházet z široké palety zdrojů (českých i cizojazyčných) a z judikatury. Judikaturu je však vždy nezbytné poměřovat tím, zda je možné závěry judikatury aplikovat i za stávající právní úpravy. Téma je o to náročnější, že autorka rovněž českou právní úpravu porovnává s německou právní úpravou. Je tak nezbytné se seznámit i s právní úpravou německou, a to nejen prostřednictvím textu BGB, ale i prostřednictvím judikatury a odborné literatury.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je členěna do jedenácti kapitol. Autorka postupuje obvyklým způsobem, kdy po úvodu přechází k historickému exkurzu, následně popisuje vznik a zánik společného jmění manželů v České republice, dále se věnuje smluvním majetkovým režimům manželů, poté následuje kapitola o zákonném režimu společného jmění manželů, pátá kapitola se týká německého zákonného režimu, šestá kapitola popisuje správu společného jmění, sedmá kapitola se věnuje správě majetku ve specifickém režimu dle německého práva „Zugewinnngemeinschaft“, osmá kapitola analyzuje vypořádání společného jmění manželů, následná devátá kapitola popisuje vypořádání v rámci Zugewinnngemeinschaft, desátá kapitola analyzuje exekuci a společné jmění manželů, jedenáctá ochranu manžela a poté následuje závěr.

Uvedená struktura je logická a je zřejmé, na jakou pasáž a na jaká témata autorka upřela v práci svou pozornost. Je rovněž zřejmé, kde leží těžiště práce.

4. Vyjádření k práci

Velmi pozitivně hodnotím autorky vlastní vyargumentované názory, které předkládá po citaci dostupných publikovaných názorů. Autorka rovněž provedla rešerši německé právní úpravy, kterou popisuje s odkazy na německou literaturu a judikaturu. Autorka na řadě míst poukazuje v rámci české právní úpravy na sporná nebo nejasná místa, která ve vztahu k nové právní úpravě dosud nebyla vyložena nebo u těchto pasáží zákona není dosud přijímán jednotný výklad. Práce s cizojazyčnými zdroji je velkou předností celé práce, jakož i poznámkový

aparát.

K práci mám jen několik připomínek:

Autorka na str. 1 uvádí, že „*Nejtypičtějším způsobem zániku manželství a majetkových vztahů v obou zemích je zcela určitě rozvod manželství.*“ Toto své tvrzení však autorka nedokládá žádným odkazem (např. že rozvod je jako důvod zániku manželství jak v SRN, tak i v České republice častější než smrt jednoho z manželů). Toto své tvrzení autorka opakuje na str. 11 a str. 14. Autorka by mohla při obhajobě toto své tvrzení obhájit poukazem na relevantní zdroj.

Na str. 5 autorka uvádí, že ve vztahu k zákoně o rodině z roku 1949 šlo o českou úpravu, ve skutečnosti šlo však o československou právní úpravu (platnou jak pro území dnešní České republiky, tak i pro území dnešní Slovenské republiky).

Na str. 6 v bodě pod čarou č. 4 autorka uvádí, že rozhodnutí vydal Nejvyšší soud České republiky. S ohledem na dobu vydání uvedené rozhodnutí nemohl Nejvyšší soud České republiky, když v uvedené době tento soud neexistoval. Autorka rovněž by měla odkázat, kde je možné citované rozhodnutí nalézt (na stránkách www.nsoud.cz není uvedené rozhodnutí publikováno).

Autorka na str. 10 uvádí, že jedním ze znaků společného jmění manželů dle české právní úpravy je vznik manželství mezi dvěma osobami rozdílného pohlaví. S tímto závěrem nelze souhlasit. Autorka opomíná úpravu mezinárodního práva soukromého. V souladu s čl. 22 odst. 1 nařízení Rady (EU) 2016/1103 ze dne 24. června 2016 provádějící posílenou spolupráci v oblasti příslušnosti, rozhodného práva a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech majetkových poměrů v manželství si mohou manželé právo rozhodné pro své majetkové poměry v manželství zvolit. Pokud právní úprava členského státu EU dovoluje manželství stejnopohlavním osobám (jako je tomu právě např. v Německu, Rakousku, Švédsku, Francii, Belgii či Nizozemsku), mohou si tyto osoby zvolit pro svůj manželským majetkový režim i právo České republiky (za podmínek uvedených v čl. 22 nařízení). Nelze tak říci, že společné jmění manželů dle českého práva nemůže existovat mezi osobami stejného pohlaví. České společné jmění manželů se tak může aplikovat i na majetkový režim manželů, kteří/které budou osobami stejného pohlaví.

Na str. 31 autorka příliš zobecňuje právní režim nabytí vlastnického práva k věcem evidovaným ve veřejných seznamech. Na všechny věci evidované ve veřejných seznamech se nabývají konstitutivně až provedením zápisu jako je tomu v případě katastru nemovitostí. Jiné veřejné seznamy mají odlišný režim, kdy zápis nemusí být nutně konstitutivní.

Na str. 37 autorka uvádí, že „Pokud nejsou s pronájmem nemovitosti spojeny náklady, stane se součástí nájemné v plné výši“. Mám za to, že jde o ryze teoretický konstrukt, když v reálném světě neexistuje nemovitost, se kterou by nebyly spojeny náklady (obzvláště v případě pronájmu).

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Mám za to, že autorka vytčený cíl práce splnila, když řádně provedla analýzu zkoumaných otázek a předestřela vlastní odůvodněné a vyargumentované názory a stanoviska ke zkoumané problematice.
--------------------	---

Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Předložené dílo je nepochybně autorčiným vlastním dílem. Nemám pochyby o tom, že autorka předloženou práci zpracovala samostatně.
Logická stavba práce	Práce je vystavěna logicky – od obecného úvodu ke zvláštní otázkám. Jednotlivé kapitoly na sebe navazují.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Za velkou přednost práce považuji to, že autorka často pracovala se zahraničními zdroji a literaturou (německy psanou). Autorka se seznámila s paletou zahraničních názorů, jak doktrinálních, tak i judikatorních a tyto názory v práci prezentuje a pracuje s nimi. Autorka při citaci děl kolektivu autorů (např. komentář) necituje autora konkrétní pasáže, na kterou ve své práci odkazuje.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Práce dostatečně analyzuje zkoumanou problematiku, kterou si autorka vytkla. Práce sice v určitých pasážích vykazuje popisnost, přesto však autorka u problematických částí (např. rozsah SJM nebo možnost postihu SJM v exekuci) nerezignovala na analýzu a provedla rozbor sporných ustanovení.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Text je řádně členěn. Přesto mám za to, že se v textu vyskytuje řada nečíslovaných nadpisů, což ubírá práci na přehlednosti. Nadpisy by měly být řádně očíslovány. Velikost textu je rovněž obvyklá. Práce neobsahuje grafy a tabulky.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková a stylistická úroveň práce je na dobré úrovni. V práci se prakticky nevyskytují překlepy či pravopisné chyby (s výjimkou např. s. 14, 23, 51, kde je znak „§“ uveden v rozporu s typografickými pravidly na konci řádku). Na str. 6 chybí za číslem zákona zkratka „Sb.“. Rovněž na str. 6 autorka zavádí zkratku „dále jen“. Jakkoliv je uvedené nepochybně obvyklé ve smluvních dokumentech, v odborných pracích by měl být seznam zkratek na konci práce a v textu by se formulace „dále jen“, neměly vyskytovat.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

- Autorka na str. 34 cituje rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 219/95. Je dle účinné právní úpravy potřeba dobrá víra obou manželů k vydržení vlastnického práva k věci do společného jmění manželů? Vylučuje ztráta dobré víry jednoho z manželů i dobrou víru druhého z manželů?
- V případě, kdy je ve vztahu k nemovité věci zapsané ve veřejném seznamu zapsán v katastru nemovitostí jako vlastník jen jeden z manželů, ačkoliv se tato nemovitá věc ve skutečnosti nachází ve společném jmění manželů, tento v katastru nemovitostí zapsaný manžel uvedenou nemovitou věcí prodá bez souhlasu druhého z manželů za podmínek § 984 odst. 1 občanského zákoníku a druhý z manželů se dovolá neplatnosti tohoto převodního jednání dle § 714 odst. 2 občanského zákoníku, uplatní se ochrana

dobrověného nabyvatele dle § 984 odst. 1 občanského zákoníku nebo ochrana manžela nezapsaného ve veřejném seznamu, který se dovolal neplatnosti?

- V případě, kdy je v katastru nemovitostí zapsána nemovitá věc ve společném jmění manželů, je soudní exekutor povinen *ex officio* zohlednit to, že mohlo dojít (či že došlo) k zákonnému vypořádání zaniklého společného jmění manželů nebo je soudní exekutor naopak povinen vycházet ze stavu zápisu v katastru nemovitostí (§ 980 odst. 1 a 2 občanského zákoníku) a případná aktivita stran k prokázání splnění předpokladů pro vypořádání zaniklého SJM ze zákona náleží účastníkům exekučního řízení?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Doporučuji práci k obhajobě
---	------------------------------------

V Praze dne 11. 11. 2020

JUDr. Michael Zvára, Ph.D., LL.M.
oponent